

Ehdotus A 1986/UKK
Käsittelijä Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta

Mietintö, joka koskee valtuuskunnan ehdotusta Pisa-tutkimuksesta (A 1986/UKK)

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

att että perustetaan opetusalan pohjoismainen verkosto tarjoamaan Pohjoismaiden opetusministereille osaamistukea toimista, joilla parannetaan oppilaiden oppimistuloksia Pohjoismaissa. Erytystä huomiota tulee kiinnittää oppilaiden luetun ja sanojen merkityksen ymmärtämisen parantamiseen.

Taustaa

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta otti huhtikuun kokouksessaan Pisa-tutkimusta koskevan valtuuskuntaehdotuksen ensimmäiseen käsittelyyn. Valiokunta päätti jatkaa ehdotuksen käsittelyä, muttei halunnut, että työ olisi liian laajaa ja aiheuttaisi liikaa kuluja.

Kokouksen jälkeen sihteeristö on konsultoinut muun muassa koulutus- ja tutkimusministerineuvoston sihteeristöä saadakseen tietoa käynnissä olevasta työstä alalla.

Ruotsin puheenjohtajakausi Pohjoismaiden ministerineuvostossa vuonna 2024 on nostanut keskiöön laskusuuntaisten Pisa-tulosten syyt ja mahdolliset ratkaisut.

Aihetta käsiteltiin koulutus- ja tutkimusministerineuvoston kokouksessa 3. toukokuuta 2024 käydyssä erityisessä teemakeskustelussa. Erytystä huomiota saivat toimenpiteet, joilla saataisiin vahvistettua nuorten kiinnostusta niin kutsuttuihin STEM-aineisiin (science, technology, engineering, mathematics) kaikilla koulutusasteilla.

Tämän lisäksi koulutus- ja tutkimusministerineuvoston kokouksessa pohdittiin, mitkä teemakeskustelun näkökulmista sopisivat työstettäväksi edelleen pohjoismaisella tasolla. Kokouksessa oltiin yksimielisiä Pohjolan yhteisistä ja monimutkaisista haasteista, joiden seurauksena Pisa-tulokset ovat laskusuuntaisia. Lisäksi kokouksessa pohdittiin koulutus- ja tutkimusministerineuvoston vuosien 2025–2030 yhteistyöohjelmaan heijastuvia haasteita, joita koulutus- ja tutkimusvirkamieskomitea

sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö voivat työstää edelleen tuleviin työsuunnitelmiin sisältyvien yhteisten pohjoismaisten toimenpiteiden muodossa.

Kiinnostuksen lisäämiseksi erityisesti STEM-aineita kohtaan koulutus- ja tutkimusministerineuvosto pohti puheenjohtajamaa Ruotsin aloitteesta kiinnostusta yhteispohjoismaisen STEM-strategian laatimiseen.

Puheenjohtajamaa Ruotsi esitti kutsun pohjoismaisia Pisa-tuloksia käsittelevään seminaariin, joka pidetään Tukholmassa 24. toukokuuta. Seminaarin tallenne on saatavilla internetissä.¹

Seminaarin jälkeisiä konkreettisia toimenpiteitä ei kirjoitushetkellä (elokuussa 2024) ole toteutettu, mutta Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö tiedottaa, että on olemassa selkeä tuki Pisa-tulosten painottamiselle jatkossakin. Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö huomauttaa muun muassa, että jo aiemmin on laadittu pohjoismaisia raportteja, niin kutsuttuja Northern Lights -julkaisuja, joissa käsitellään muun muassa Pisa-tutkimuksista saatuja pohjoismaisia tuloksia.

Tässä yhteydessä on perustettu arviointivastuussa olevien kansallisten koulutusviranomaisten asiantuntijoista koostuva pohjoismainen verkosto, joka ehdottaa aiheita tuleviin Northern Lights -julkaisuihin.

Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö arvioi, että verkosto voidaan herättää toimintaan uusimman Pisa-tutkimuksen yhteydessä. Pisa on otettu vuosien 2025–2027 työsuunnitelman asialistalle tulevan yhteistyöohjelman yhteyteen.

Valiokunnan näkemykset

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta on erittäin tyytyväinen voidessaan todeta, että koulutus- ja tutkimusministerineuvosto sekä erityisesti Ruotsin puheenjohtajakausi Pohjoismaiden ministerineuvostossa vuonna 2024 on nostanut keskiöön laskusuuntaisten Pisa-tulosten syyt ja mahdolliset ratkaisut. Valiokunta tukee jatkotyötä ja konkreettisia yhteispohjoismaisia toimenpiteitä, joilla reagoidaan laskusuuntaisiin tuloksiin.

Valiokunta on valtuuskuntaehdotusta käsitellessään toivonut, ettei työ olisi liian laajaa eikä aiheuttaisi liikaa kuluja. Siksi valiokunta ehdottaa muutosta päätöstekstiin.

---

¹ Puheenjohtajamaa Ruotsin YouTube -kanava:
<https://www.youtube.com/playlist?list=PLw2eBizrSx3bsYZebFK89btWN-FcoqAH>

Nykyinen ehdotus on, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että ”perustetaan koulutusalan pohjoismainen verkosto tarjoamaan Pohjoismaiden opetusministereille osaamistukea”, kun taas alkuperäisessä valtuuskuntaehdotuksessa ehdotettiin, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että ”asetetaan ammattimainen kansainvälinen neuvoa-antava komitea, joka tukee Pohjoismaiden opetusministereitä”.

Maarianhaminassa 17. syyskuuta 2024

Kirsti Leirtrø (A)

Lars Mejern Larsson (S)

Per Husted (S)

Pinja Perholehto (sd.)

Catarina Deremar (C)

Kathrine Kleveland (Sp)

Noora Fagerström (kok.)

Ville Väyrynen (kok.)

Timo Furuholm (vas.)

Victoria Tiblom (SD)

Helge André Njåstad (FrP)